

Ķīmija | Eksperimenti

ĶĪMISKĀS REAKCIJAS GALAPRODUKTU PĀRSTRĀDE: Ba²⁺ JONUS SATUROŠU SAVIENOJUMU PĀRSTRĀDE NP

Nepieciešams:

1

Ba²⁺ jonu pierādīšanai – 0,1M BaCl₂, Ba(NO₃)₂, Na₂SO₄, K₂CO₃ šķīdumi; bārija savienojumu pārstrādei – Na₂CO₃ (konc. šķīd.), 1M H₂SO₄ šķīd. mēģenes, mēģeņu turētājs; pipete, piltuve, filtrpapīrs, centrifūga (ja ir).

Darba gaita:

2

Eksperiments, pēc kura tiek veikta reakcijas galaproduktu pārstrāde
Vienā mēģenē ielej 1 ml 0,1M BaCl₂ šķīduma un pievieno 0,1M Na₂SO₄ šķīdumu, kamēr izkrīt nogulsnes; otrajā mēģenē ielej 1 ml 0,1M Ba(NO₃)₂ šķīduma un pievieno 0,1M K₂CO₃ šķīdumu, kamēr izkrīt nogulsnes. Pirmajā mēģenē nogulsnes ir bārija karbonāts BaCO₃, otrajā – bārija sulfāts BaSO₄.

Reakcijas galaproduktu pārstrāde

Pēc eksperimentu veikšanas šķīdumā paliek pārākumā esošie Ba²⁺ joni. Tie jāizgulsnē nešķīstošu bārija savienojumu veidā.

BaCO₃ izgulsnēšana. Pie maisījuma, kas satur BaCO₃, pa pilienam pilina koncentrētu Na₂CO₃ šķīdumu tik ilgi, līdz vairs nenovēro jaunu nogulšņu rašanos.

BaSO₄ izgulsnēšana. Pie maisījuma, kas satur BaSO₄, pa pilienam pievieno 1M H₂SO₄ šķīdumu tik ilgi, līdz vairs nenovēro jaunu nogulšņu rašanos.

Nogulsnes no šķīduma atdala filtrējot vai centrifugējot, ja ir tāda iespēja (10 minūtes ar ātrumu 3000 apgr./min). Filtrātu drīkst izliet kanalizācijā.

Metodiskās norādes:

3

Šķīstošie bārija savienojumi ir ļoti indīgi. Neskatoties uz to, šo savienojumu pieļaujamā koncentrācija notekūdeņos ir pietiekoši augsta (5mg/L). Tas

izskaidrojams ar Ba²⁺ jonu spēju saistīties ar CO₃²⁻ un SO₄²⁻ joniem, jo tie dabas ūdeņos sastopami it visur. Radušies nešķīstošie savienojumi – BaCO₃ un BaSO₄ nav indīgi.

Laboratorijas darbā Jonu apmaiņas reakcijas šķīstošie bārija savienojumi – Ba(NO₃)₂ un BaCl₂ tiek izmantoti sulfātjonu pierādīšanai vai jonu apmaiņas reakcijās ar CO₃²⁻ joniem.

Nereti apmaiņas reakcijās izmanto arī bārija jonu reakciju ar hromātjoniem CrO₄²⁻. Ja reakcijas maisījums, kas satur bārija hromāta nogulsnes ir dzeltenoranžā krāsā, tad viss BaCrO₄ jau izgulsnējies un papildus iedarbība uz reakcijas maisījumu nav nepieciešama.

Sagatavoja: Kristīne Juhņeviča, e-pasts kristine.juhnevica@lu.lv

Adaptēts no: "Uz praktisko dzīvi orientētas izpratnes veidošanās ķīmijā".

Tālākizglītības kursu materiāls ķīmijas skolotājiem. LU ĶF ķīmijas didaktikas centrs

iesniegt savu eksperimentu

Latvijas Ķīmijas un farmācijas
uzņēmēju asociācija

Dzirnavu iela 93-27, Rīga, LV-1011

(+371) 67298683

lakifa@lakifa.lv